

Przedmowa

Część wstępna

Wiadomości o języku polskim

1. Stanowisko języka polskiego wśród słowiańskich i indoeuropejskich
2. Początki języka polskiego i jego geograficzne rozmieszczenie
3. Źródła do dziejów języka polskiego
4. Uwagi ogólne o piśmie i staropolskiej ortografii
5. Grafia niezłożona XII-XIII w.
6. Grafia złożona XIV-XV w.
7. Reformatorzy pisowni staropolskiej
8. Normalizacja polskiej pisowni przez drukarzy krakowskich
9. Wnioski ogólne

Część pierwsza Fonetyka Wokalizm

1. Wokalizm prasłowiański a polski
 2. Staropolski iloczas i samogłoski pochylone
 3. Rozwój iloczasu staropolskiego
 4. Samogłoski ścieśnione czyli pochylone
 5. Rozwój jerów – uwagi ogólne
 6. Słabe i mocne jery
 7. Zanik i wokalizacja jerów
 8. Czas zaniku słabych i wokalizacji mocnych jerów
 9. Nieregularna wymiana jerów
 10. Jery w sąsiedztwie joty
 11. Zgłoskotwórcze $r_o, \acute{r}_o, l_o, \acute{l}_o$ oraz grupy or, ol, er, el – uwagi ogólne
 12. Prasłowiańskie $r_o, \acute{r}_o, l_o, \acute{l}_o$
 13. Rozwój sonantów r_o, \acute{r}_o
 14. Proces wymiany $ir, irz \geq er, erz$
 15. Nieprawidłowości w rozwoju r_o, \acute{r}
 16. Rozwój sonantów l_o, \acute{l}_o
 17. Czas wymiany $r_o, \acute{r}_o, l_o, \acute{l}_o$
 18. Wymiana dialektałna ps. $tort \geq tart$
 19. Przeglós $\acute{e}: \acute{o}$ oraz $\acute{e}: \acute{a}$
 20. Chronologia przeglósu
 21. Wyrównania analogiczne w tematach
 22. Brak przeglósu
 23. Nieregularny i nieprawidłowy przeglós
 24. Następstwa przeglósu
 25. Apofonia praindoeuropejska
 26. Samogłoski nosowe – uwagi ogólne
 27. Okres prapolski i staropolski w rozwoju nosówek (do XII w.)
 28. Zlanie się nosówek w XIII-XIV w.
 29. Rozróżnianie nosówek (od 2 poł. XV w.)
 30. Prasłowiańskie oboczności odziedziczone $mie \parallel mię$
 31. Wtórna nosowość
 32. Akcent – uwagi ogólne
 33. Ruchomość akcentu staropolskiego
 34. Akcent inicjalny i paroksytoniczny
 35. Zmiana akcentuacji i sylabiczności typu $Azyja \geq Azja$
 36. Dzisiejsze odstępstwa akcentuacyjne
 37. Ogólna charakterystyka polskiego wokalizmu
- #### Konsonantyzm
38. Spółgłoski prasłowiańskie i polskie
 39. Fonemy spółgłoskowe prasłowiańskie i polskie
 40. Palatalizacje – uwagi ogólne
 41. Palatalizacje prasłowiańskie

42. Prasłowiańskie palatalizacje przez *j*
43. Prasłowiańskie palatalizacje spółgłosek tylnojęzykowych przez samogłoski przednie
44. Prasłowiańskie palatalizacje spółgłosek wargowych i przedniojęzykowych przez samogłoski przednie
45. Polskie alternacje twarda : miękka (aktualnie lub funkcjonalnie)
46. Palatalizacja spółgłosek tylnojęzykowych przez samogłoski przednie
47. Opozycja fonologiczna twarda : miękka
48. Dyspalatalizacje – uwagi ogólne
49. Dyspalatalizacja w grupach spółgłosek przedniojęzykowych
50. Dyspalatalizacja wygłosowych spółgłosek wargowych
51. Powstanie fonemów *f, f'*
52. Podsumowanie wiadomości o fonemach spółgłoskowych
53. Rozwój spółgłosek w pozycjach zależnych i grupach spółgłoskowych – uwagi ogólne
54. Rodzaje asymilacji fonetycznych
55. Upodobnienia pod względem dźwięczności
56. Upodobnienia wewnątrzwyrazowe pod względem dźwięczności
57. Upodobnienia pod względem miejsca artykulacji
58. Upodobnienia pod względem miękkości
59. Upodobnienia pod względem stopnia zbliżenia narządów mowy
60. Uproszczenia grup spółgłoskowych
61. Ogólna charakterystyka rozwoju polskiego systemu fonologicznego
62. Zestawienie genezy samogłosek i spółgłosek polskich

Słowotwórstwo

1. Metoda opracowania słowotwórstwa historycznego
2. Powstawanie formantów w drodze absorpcji i perintegracji
3. Formanty pochodzące z samoistnych wyrazów
4. Powstawanie formantów z końcówek fleksyjnych
5. Powstawanie formantów przez kontaminację
6. Formanty obcego pochodzenia
7. Formanty produktywne i nieproduktywne
8. Wielofunkcyjność formantów
9. Współfunkcyjność formantów
10. Leksykalizacja
11. Krystalizacja dominant słowotwórczych
12. Krystalizacja dominant znaczeniowych
13. Repartycja znaczeń
14. Powstawanie nowych wyrazów wskutek kontaminacji

Rzeczowniki

15. Formanty przyrostkowe z elementem *-k-*
16. Formanty ze spalatalizowanym elementem *-k-*
17. Formanty z elementem *-n-*
18. Formanty z elementem *-r-*
19. Formanty z elementem *-t-*
20. Formanty z elementem *-j-*
21. Formanty z elementem *-l-*
22. Formanty z elementem *-w-, -d-, -m-* oraz inne nieproduktywne
23. Formanty zawierające kilka spółgłosek
24. Struktura słowotwórcza nazw własnych
25. Staropolskie imiona złożone
26. Imiona skrócone
27. Imiona obce
28. Struktura słowotwórcza nazwisk
29. Struktura nazw miejscowych
30. Uwagi ogólne o budowie rzeczownika

Przymiotniki

31. Uwagi wstępne
32. Formanty z elementem *-n-*

33. Formanty z elementem *-v-*
34. Formanty z elementem *-k-*
35. Formant *-i-*
36. Formant *-ski-*
37. Formacje przedrostkowe
38. Uwagi ogólne o budowie przymiotników
- Zaimki
39. Struktura słotwórcza zaimków
- Przysłówki
40. Struktura słotwórcza przysłówków
- Liczebniki
41. Uwagi wstępne
42. Struktura słotwórcza liczebników
- Czasowniki
43. Uwagi wstępne
44. Czasowniki pierwotne
45. Czasowniki odimienne
46. Czasowniki odczasownikowe
47. Formanty przedrostkowe
- Wyrazy nieodmienne
48. Przyimki
49. Spójniki i partykuły
50. Wykrzykniki
51. Wnioski ogólne
- Część trzecia Fleksja
- Ogólne kierunki rozwoju polskiej fleksji
- Deklinacje
- Deklinacja rzeczowników
- Deklinacja I męska
1. Mianownik l.p.
2. dopełniacz l.p.
3. Celownik l.p.
4. Biernik l.p.
5. Narzędnik l.p.
6. Miejscownik l.p.
7. Wołacz l.p.
8. Mianownik i wołacz l.mn.
9. Dopełniacz l.mn.
10. Celownik l.mn.
11. Biernik l.mn.
12. Narzędnik l.mn.
13. Miejscownik l.mn.
14. Wnioski dotyczące deklinacji I
- Deklinacja II nijaka
15. Mianownik, biernik, wołacz l.p.
16. Dopełniacz l.p.
17. Celownik l.p.
18. Narzędnik l.p.
19. Miejscownik l.p.
20. Mianownik, biernik, wołacz l.mn.
21. Dopełniacz l.mn.
22. Celownik l.mn.
23. Narzędnik l.mn.
24. Miejscownik l.mn.
25. Porównanie deklinacji I męskiej i II nijakiej
- Deklinacja III żeńska
26. Mianownik l.p.

27. dopełniacz l.p.
28. celownik l.p.
29. biernik l.p.
30. narzędnik l.p.
31. miejscownik l.p.
32. wołacz l.p.
33. mianownik, biernik, wołacz l.mn.
34. dopełniacz l.mn.
35. celownik l.mn.
36. narzędnik l.mn.
37. miejscownik l.mn.
- Deklinacja IV mieszana
38. odmiana rzeczowników męskich zakończonych na *-a, -o*
39. rzeczowniki zbiorowe typu *bracia*
40. odmiana rzeczowników nijakich obcych zakończonych na *-um*
41. formy dualne
42. uwagi ogólne o deklinacji rzeczowników
- Deklinacja zaimków
43. odmiana zaimków rodzajowych
44. odmiana zaimków jednorodzajowych
 - A. zaimki osobowe i zwrotny
 - B. zaimki pytajne *kto, co*
- Deklinacja przymiotników
45. odmiana rzeczownikowa i zaimkowa przymiotników
- Deklinacja liczebników
46. odmiana liczebników *dwa, trzy, cztery*
47. odmiana liczebników *pięć – dziesięć*
48. odmiana liczebników *jedenaście – dziewiętnaście*
49. odmiana liczebników *dwadzieścia – dziewięćdziesiąt*
50. odmiana liczebnika *sto*
51. odmiana liczebników *dwieście, trzysta, czterysta*
52. odmiana liczebników *pięćset – dziewięćset*
53. syntetyczny przegląd rozwoju deklinacji liczebników głównych
54. odmiana liczebników zbiorowych
55. liczebniki ułamkowe
56. liczebniki typu *samostrzeń*
57. syntetyczne ujęcie wiadomości o deklinacji
- Koniugacja
58. uwagi ogólne
59. klasy koniugacyjne prasłowiańskie a polskie
60. formy czasu teraźniejszego
61. powstanie koniugacji *-am, -asz*
62. rozwój form niektórych czasowników w czasie teraźniejszym
63. formy dualne
64. czasy przeszłe niezłożone
65. czas przeszły złożony
66. czas zaprzeczony
67. czas przyszły
68. tryb warunkowy
69. tryb rozkazujący
70. imiesłowy
71. bezokolicznik
72. podsumowanie wiadomości o koniugacji
73. wnioski dotyczące fleksji

Część czwarta Składnia

Uwagi wstępne

Część ogólna

1. Krystalizacja funkcjonalno-syntaktyczna wskaźników zespolenia
 - Spójniki współrzędne
 - Spójniki podrzędne
2. Bezspójnikowe i spójnikowe połączenie zdań
3. Bezprzyimkowe i przyimkowe składniki syntaktyczne
4. Zastępstwo konstrukcji bezprzyimkowych przez przyimkowe
5. Wahania w używaniu konstrukcji przyimkowych i bezprzyimkowych
6. Zastępstwo funkcji słotwórczej przez kazualną lub przyimkową
7. Składnia zgody i rządu w rozwoju historycznym
8. Szyk wyrazów
 - Szyk orzeczenia
 - Szyk przydawki
 - Szyk enklityk, proklityk, zaimka zwrotnego i słowa posiłkowego
 - Szyk słowa posiłkowego w czasie przeszłym złożonym i przy stronie biernej
 - Szyk zaimka zwrotnego *się*
9. Wpływy obce na polską składnię
 - Latynizmy
 - Część szczegółowa
 - Budowa zdania pojedynczego
10. Związek główny podmiotu z orzeczeniem
 - Podmiot
 - Orzeczenie
11. Związki poboczne
 - Dopełnienie
 - Okolicznik
 - Przydawka
 - Konstrukcje imiesłowowe
 - Budowa zdania złożonego
12. Zdania współrzędnie złożone
 - Zdania łączne spójnikowe
 - Zdania przeciwstawne
 - Zdania rozłączne
 - Zdania wynikowe
13. Zdania podrzędnie złożone
 - Zdania podmiotowe
 - Zdania dopełnieniowe
 - Zdania przydawkowe
 - Zdania orzecznikowe
 - Zdania okolicznikowe

Ćwiczenia

Wskazówki bibliograficzne

Skróty tytułów